

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee
Munga 18
50088, Tartu

Teie 08.09.2025 nr 8-2/25/3715,HTM/25-
0969/-1K

Meie 01.10.2025 nr 2-3/3182

**Haridus- ja teadusministri määruse eelnõu
kooskõlastamine**

Austatud minister

Kooskõlastame haridus- ja teadusministri määruse „Teaduse tippkeskuste nimetamise ja finantseerimise tingimused ja kord“ eelnõu järgmiste märkustega arvestamisel.

1. **Eelnõu § 3** lõike 2 punkti 2 kohaselt ühe võimaliku tulemusena luuakse Eesti ühiskonna ja majanduse vajadustega arvestavaid läbimurdelisi teadustulemusi ning on tagatud vastavate uurimissuundade jätkusuutlikkus ja järelkasv.

Eelnõus või seletuskirjas tuleks **täpsemalt selgitada, kuidas hindab rahastaja teadustulemuste vastavust Eesti majanduse vajadustega ja kuidas rahastaja tulemuste saavutamist mõõdab.**

2. **Eelnõu § 3** lõike 2 punktis 5 nimetatakse toetuse andmise tulemusena, et sihtrühmad ja laiem avalikkus on teadlikud tippkeskuste tegevusest ja peamistest teadus- ja arendustegevuse tulemustest.

Palume eelnõus või seletuskirjas täpsustada, keda loetakse sihtrühmadeks.

3. **Eelnõu § 6** lõike 1 kohaselt võib toetuse taotleja olla riigi või avalik-õiguslik teadus- ja arendusasutus, ülikool või evalveeritud rakenduskõrgkool, mille uurimisrühmale või uurimisrühmadele toetust taotletakse.

Eelnõust ei selgu, miks on taotlejate ringi piiratud. **Teeme ettepaneku, et taotlejaks võib olla iga positiivselt evalveeritud teadusasutus, sh eraõiguslik TA asutus.**

4. **Eelnõu § 6** lõike 4 kohaselt võib toetuse taotleja teaduse tippkeskusesse kaasata teisi avaliku sektori asutusi ja nende teadus- ja arendustöötajaid või eksperte.

Selgusetuks jääb, miks on piiratud osalejate ring avaliku sektoriga ja miks ei ole lubatud kaasata partnerina erasektori asutusi. **Teeme ettepaneku laiendada partnerina osalemise**

võimalus ka erasektori asutustele (ettevõtetele) ja nende teadus- ja arendustöötajatele või ekspertidele.

5. **Eelnõu § 7** lõike 3 punktis 5 viidatakse määruse § 12 lõikele 4, mida eelnõus ei ole.

Ilmselt on eelnõu koostaja soovinud viidata § 13 lõikele 4. Palume parandada.

6. **Eelnõu § 7** lõikes 3 sätestatud nõuete loetelu tuleb täiendada nõudega, et juhul kui tippkeskuses viiakse läbi rakendusuuringuid või eksperimentaalarendust, siis peab olema kirjeldatud, kes ja kuidas tulemusi rakendab.

Teadus- ja arendusnõukogu (TAN) 23.09.2025 otsuse kohaselt rakendusuuringute riiklikel rahastajatel (HTM ja MKM) seada rahastamise tingimuseks teadmiste rakendamine praktikas ning toetuse saajatele panna selge kohustus tõendada tulemuste rakendamist. Lisaks seadis TAN kohustuse kasutada rahastusinstrumentides selgelt, läbivalt ja üheselt mõisteid: rakendusteadus, rakendaja, tehnoloogilise valmiduse tase (TVT/TRL) ja luua selgus alus- ja rakendusteaduste rahastamise statistikas. Seega juhul, kui teaduse tippkeskuste raames on planeeritud rakendusuuringute või eksperimentaalarenduse toetamine, siis tuleb seada ka määruses TANi otsustele vastavad tingimused.

Tulenevalt sellest tuleb lisada § 7 lõikele 3 täiendav punkt, näiteks järgmises sõnastuses: „x) juhul kui teaduse tippkeskuses viiakse läbi § 4 lõike 1 punktis 1 nimetatud rakendusuuringut või eksperimentaalarendust, peab toetuse taotleja selgitama, kuidas ja kes loodud teadmisi ja tulemusi praktikas otseselt rakendab;“

7. **Eelnõu § 9** lõikes 2 on nimetatud taotluste hindamise valikukriteeriumid, mille kohaselt moodustab teaduslik uuenduslikkus, ambitsioon ning lisaväärtus 35% koondhindest, teostatavus ja koostöö 35% koondhindest ning panus teadussüsteemi, ühiskonna ja majanduse arengusse 30% koondhindest.

Arvestades, et eesmärgiks on teadus- ja arendustegevuse suurem panus majandusse ja ühiskonda, **teeme ettepaneku, et § 9 lõike 2 punktis 2 nimetatud kriteeriumi (teostatavus ja koostöö) osakaal moodustaks 30% koondhindest ja § 9 lõike 2 punktis 3 nimetatud kriteeriumi (panus teadussüsteemi, ühiskonna ja majanduse arengusse) osakaal moodustaks 35% koondhindest.** Samuti võiks lisada § 9 lõike 2 punktis 3 nimetatud kriteeriumi kirjeldusse märksõnadena „teadmismahuka ettevõtluse arendamine“ ning „teadmussiire“.

8. **Eelnõu § 9** lõikes 3 viidatakse määruse § 8 lõike 2 punktidele 1 kuni 3, mida eelnõus ei ole.

Ilmselt on eelnõu koostaja soovinud viidata § 9 lõike 2 punktidele 1 kuni 3. Palume parandada.

9. **Eelnõu § 9** lõigetes 4 kuni 6 sätestatakse, et SA Eesti Teadusagentuur moodustab taotluste hindamiseks kaks erinevat eksperdikomisjoni ja valikukomisjoni.

Selguse huvides võiks eelnõus või seletuskirjas täpsemalt kirjeldada erinevate komisjonide ülesanded ja volitused. **Bürokraatia vähendamiseks võiks võimalusel kaaluda taotluste hindamise lihtsustamist, nt § 9 lõikes 4 nimetaud eksperdikomisjoni ülesannete andmist § 9 lõikes 6 nimetatud valikukomisjonile.**

Lisaks on oluline tähele panna, et seletuskirjas olevad viited § 9 lõigetes 4 ja 5 nimetatud

komisjonidele ei ole õiged ning seetõttu on need eksitavad. Palume parandada.

10. **Eelnõu § 13** lõike 4 punktides 1 kuni 6 on loetletud kvantitatiivsed näitajad, mille täitmisest toetuse saaja aasta-, vahe- ja lõpparuannetes aru peab andma.

Punktis 3 on näitajana nimetatud kaitstud intellektuaalomand, sealhulgas registreeritud patenditaotlused. **Teeme ettepaneku lisada kvantitatiivsete näitajate loetellu teadmusiirde ja tulemuste rakendamisega seotud näitajaid**, nt asutatud hargettevõtete arv, tippkeskuse raames loodud teadmiste rakendamiseks koostöölepingute arv (või maht) ettevõtete või avaliku sektoriga, mille tulemusel arendati teadusmahukas toode või teenus.

Punktis 6 võiks kaasatud lisaraha summa kõrval välja tuua ka lisarahastuse allika, nt ettevõttelt saadud raha.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Tanel Tomson
+372 639 7642 Tanel.Tomson@mkm.ee